

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Grondwettelijk Hof – rolnummer 7898 – de prejudiciële vraag over de artikelen 120 en 122, tweede lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 8 februari 2018 betreffende het beheer en de betaling van de gezinsbijslagen en de artikelen 50bis en 56bis van de algemene kinderbijslagwet van 19 december 1939, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Luik, afdeling Luik.

Samenvatting

Deze mededeling betreft een kennisgeving van de prejudiciële vraag over de artikelen 120 en 122, tweede lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 8 februari 2018 betreffende het beheer en de betaling van de gezinsbijslagen en de artikelen 50bis en 56bis van de Algemene kinderbijslagwet van 19 december 1939, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Luik, afdeling Luik, en van de beslissing om tussen te komen in deze procedure voor het Grondwettelijk Hof.

Bijlage: Kennisgeving van 3 januari 2023 van de griffie van het Grondwettelijk Hof

1. Voorafgaand

Door de griffier van het Grondwettelijk Hof werd aan de heer minister-president van de Vlaamse Regering bij brief van 3 januari 2023 kennisgegeven van de prejudiciële vraag over de artikelen 120 en 122, tweede lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 8 februari 2018 betreffende het beheer en de betaling van de gezinsbijslagen en de artikelen 50bis en 56bis van de Algemene kinderbijslagwet van 19 december 1939, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Luik, afdeling Luik.

Door de griffie werd in deze brief meegedeeld dat de Vlaamse Regering over vijfenveertig dagen beschikt, vanaf de ontvangst van de brief, om eventueel – bij ter post aangetekende zending – een memorie in te dienen betreffende het beroep tot vernietiging. Deze termijn verstrijkt in casu op 20 februari 2023.

2. Samenvatting van de zaak

De prejudiciële vraag luidt als volgt:

“Schenden de artikelen 120 en 122, tweede lid, van het Waalse decreet van 8 februari 2018 betreffende het beheer en de betaling van de gezinsbijslagen en de artikelen 50bis en 56bis van de algemene kinderbijslagwet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij de kinderen die recht hebben op het tarief voor wezen en de bijslagtrekkende die hen opvoedt anders behandelen in geval van huwelijk van of het vormen van een huishouden door de overlevende ouder, naargelang het rechthebbende kind voor of na 1 januari 2019 wees is geworden?”

Het verschil in behandeling is het volgende: is het in overeenstemming met het gelijkheidsbeginsel dat kinderen geboren voor 1 januari 2019 en wees geworden voor deze datum, het voordeel van de wezentoeslag verliezen in geval van huwelijk of het vormen van een feitelijk gezin van de overlevende ouder, in tegenstelling tot zij die wees werden na deze datum, voor wie dit voordeel behouden blijft voorzien bij artikel 50bis van de AKBW zelfs in geval van huwelijk of het opnieuw vormen van een feitelijk gezin door de overlevende ouder?

De rechtbank meent dat de kinderen en hun overlevende ouder zich nochtans in gelijkaardige situaties bevinden, het enige verschil is de datum van overlijden van de andere ouder. Het criterium van de datum van overlijden van de ouder is zeker een objectief criterium. Er moet nog bepaald worden of het gebruik van dit criterium pertinent en redelijk gerechtvaardigd is ten opzichte van het doel beoogd door de regionale wetgever.

De overgangsbepaling van het Waalse decreet creëert dus drie soorten weeskinderen:

- De kinderen geboren na 1 januari 2019, op wie het nieuwe stelsel van artikel 15 van het Waalse decreet volledig van toepassing is:
 - In geval van verlies van een ouder, 50% verhoging van het basisbedrag onafhankelijk van de gezinsvorming van de overlevende ouder (=232,50 €);
 - In geval van verlies van beide ouders, 100% verhoging van het basisbedrag (=310,00 €);
- De kinderen geboren voor 1 januari 2019 en die wees worden na 1 januari 2019, bij wie artikel 50ter wordt toegepast, abstractie makend van het opnieuw vormen van een feitelijk gezin:
 - Vanaf het verlies van een ouder, onafhankelijk van de gezinsvorming van de overlevende ouder, het bedrag voorzien bij artikel 50 bis (=368,03 €);
- De kinderen geboren voor 1 januari 2019 en die wees werden voor 1 januari 2019, op wie artikel 50 ter en artikel 56 bis, §2 volledig van toepassing zijn, hetzij:
 - In geval van verlies van een ouder: bedrag 50 bis (=368,03 €), maar verlies van het voordeel in geval van het opnieuw vormen van een feitelijk gezin door de overlevende ouder (95,80 €; 177,27 € of 264,67 € volgens de rang van het kind).

De rechtbank stelt verder dat de overgangsbepaling niet perfect de beoogde doelstelling lijkt te bereiken. Bepaalde kinderen worden meer bevoordeligd (zij die geboren zijn voor 1 januari 2019 en wees geworden na deze datum), terwijl anderen benadeeld worden (zij geboren voor 1 januari 2019 en wees geworden voor deze datum). In het geval van eiseres in casu bedraagt het verschil 303,63 € per maand.

Aangezien het beoogde doel was om een einde te maken aan een vaak aangeklaagde maatregel, nl. het verlies van de wezentoeslag ingeval van het vormen van een feitelijk gezin van de overlevende ouder, lijkt het voor de rechtbank dat het beperken van deze maatregel tot enkel de kinderen die wees geworden zijn vanaf 1 januari 2019 discriminerend is.

De rechtbank vervolgt dat de Waalse regelgever een einde heeft gesteld aan de maatregel waarvan de auditeur beweert dat deze kan beschouwd worden als discriminatoir voor de toepassing van deze maatregel:

- kinderen geboren na 1 januari 2019 en

- kinderen geboren voor 1 januari 2019 maar die wees zijn geworden na die datum.

Er is dus in niets voorzien voor kinderen geboren en wees geworden voor 1 januari 2019.

3. Tussenkost van de Vlaamse Regering bij het Grondwettelijk Hof

Gelet op de brief van de griffie bij het Grondwettelijk Hof rijst de vraag of de Vlaamse Regering in deze hangende procedure wil tussenkomen.

Ter uitvoering van omzendbrief VR 2009/23 van 16 januari 2009 betreffende het Grondwettelijk Hof beslis ik om tussen te komen in deze procedure bij het Grondwettelijk Hof, en wel om volgende redenen:

Het Waalse decreet van 8 februari 2018 betreffende het beheer en de betaling van de gezinsbijslagen heeft geprobeerd de nadelen weg te werken voor kinderen die wees werden, nl. ze verliezen niet meer de wezentoeslag in geval van een nieuw huwelijk of vorming van een feitelijk gezin door de overlevende ouder. Dit geldt echter enkel voor kinderen geboren na 1 januari 2019 (art. 15) of kinderen geboren voor 1 januari 2019 van wie de ouder overlijdt na 1 januari 2019 (art. 122, tweede lid).

De kinderen die geboren zijn voor 1 januari 2019 maar ook wees geworden zijn voor die datum verliezen echter de wezentoeslag in geval van het opnieuw vormen van een feitelijk gezin door de overlevende ouder. De datum van het overlijden van de ouder is dus belangrijk voor de toepassing van de Waalse bepalingen om al dan niet recht op wezentoeslag te behouden in geval van een huwelijk of samenwonen van de overlevende ouder.

Als dit vergeleken wordt met de bepalingen van het Groeipakketdecreet van 2018 dienen we na te gaan of de datum van het overlijden van de ouder eveneens een criterium is waardoor een wees het recht op de wezentoeslag kan verliezen in geval de overlevende ouder een nieuw huwelijk aangaat of huisvormen vormt.

Er dient voor de Vlaamse gezinsbijslagen het volgende te worden vastgesteld:

Kinderen geboren na 1 januari 2019 hebben recht op de wezentoeslag, ongeacht of de overlevende ouder een gezin vormt, bij toepassing van de artikelen 14 en 15 van het Groeipakketdecreet van 2018. Deze wezentoeslag varieert ook naargelang één (50% van het basisbedrag) of beide (100% van het basisbedrag) ouders zijn overleden.

Kinderen geboren voor 1 januari 2019 hebben recht op de wezentoeslag, onder de volgende voorwaarden, bij toepassing van artikel 214 Groeipakketdecreet van 2018:

Voor het kind dat al wees is voor 1 januari 2019, geldt het volgende: Het kind geeft geen recht meer op die verhoogde kinderbijslag voor wezen als de overlevende ouder vanaf of na 1 januari 2019 een gezin vormt met een persoon die geen bloed- of aanverwant is tot en met de derde graad.

Dit kind geeft echter opnieuw recht op een verhoogde kinderbijslag voor wezen als de overlevende ouder vanaf of na 1 januari 2019 overlijdt of als de overlevende ouder vanaf of na 1 januari 2019 geen gezin meer vormt met een persoon die geen bloed- of aanverwant is tot en met de derde graad, vanaf de maand na deze gebeurtenis.

Kinderen geboren vóór 1 januari 2019, die op 31 december 2018 wees zijn omdat een van zijn ouders vóór 1 januari 2019 overleden is en voor wie op 31 december 2018 een recht op de gewone wezenbijslag is toegekend als vermeld in artikel 56bis, §2, van de Algemene kinderbijslagwet, behouden de gewone wezenbijslag, bij toepassing van artikel 215 Groeipakketdecreet van 2018.

Het kind dat recht geeft op gewone wezenbijslag geeft wel recht op een verhoogde kinderbijslag voor wezen als vermeld in artikel 56bis, §1, juncto artikel 50bis van de Algemene kinderbijslagwet en artikel 8, §1, 2°, van het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 tot uitvoering van de wet van 20 juli 1971 tot instelling van de gewaarborgde gezinsbijslag, als de overlevende ouder vanaf of na 1 januari 2019 overlijdt, als de overlevende ouder het kind heeft verlaten, of als de overlevende ouder vanaf of na 1 januari 2019 geen gezin meer vormt met een persoon die geen bloed- of aanverwant is tot en met de derde graad, vanaf de maand volgend op deze gebeurtenis.

Als de overlevende ouder op een later tijdstip echter opnieuw een gezin vormt met een persoon die geen bloed- of aanverwant is tot en met de derde graad, geeft het kind opnieuw recht op de gewone wezenbijslag, vermeld in paragraaf 1, vanaf de maand volgend op deze gebeurtenis. Kinderen geboren voor 1 januari 2019, die vanaf of na 1 januari 2019 wees worden, geven, ongeacht of de overlevende ouder een gezin vormt, recht op de wezentoeslag zoals opgenomen in artikel 15 Groeipakketdecreet van 2018 (50% van het basisbedrag in geval één ouder is overleden en 100% van het basisbedrag in geval beide ouders zijn overleden), in toepassing van artikel 216 Groeipakketdecreet van 2018.

Hieruit blijkt dus dat kinderen die geboren zijn voor 1 januari 2019 en die wees waren voor 1 januari 2019 het recht op de verhoogde wezenbijslag verliezen bij gezinsvorming van de overlevende partner. Kinderen die geboren zijn voor 1 januari 2019 en die wees worden vanaf of na 1 januari 2019 verliezen het recht op de wezentoeslag echter niet bij gezinsvorming van de overlevende partner. In die zin maken de bepalingen ook een onderscheid zoals in Wallonië, ten aanzien van kinderen geboren voor en vanaf of na 1 januari 2019 en het wees worden voor en vanaf of na 1 januari 2019.

Gelet op het voorafgaande, zou er in het concrete geval (kind geboren voor 1 januari 2019; de moeder van het kind is overleden voor 1 januari 2019) ook in Vlaanderen een verlies zijn van het recht op verhoogde wezenbijslag bij feitelijke gezinsvorming van de overlevende ouder.

De afloop van deze procedure voor het Grondwettelijk Hof kan dus een impact hebben op de wettigheid van Vlaamse regelgeving.

De belangen van de Vlaamse Regering zullen verdedigd worden door meester Martel van het kantoor Eubelius.

4. Voorstel aan de Vlaamse Regering

De Vlaamse Regering neemt akte van deze mededeling.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS